

zapravené úroky, které věřitel nebyl ještě oprávněn vymáhati. Rozsah zamýšleného závazku v příčině úroků dlužno proto vykládati podle doby, kdy k němu došlo, to jest, kdy byla sjednána smlouva rukojemská. Jde-li tedy o záruku za dluh zúročitelný, jest míti za to, že se rukojmí zaručuje také za úroky, které věřitel nemohl ještě vymáhati v době, kdy se stala smlouva rukojemská. Vedlo by k nesrovnalostem, kdyby se měl uvedený předpis zákona vykládati tak, jako by rozhodující byla teprve doba, kdy se nárok na dlužné úroky uplatňuje. Není sporu o tom, že žalovaní přistoupili k závazkům Prokopa K-a z dlužního úpisu ze dne 1. dubna 1928 podpisem svým jako rukojmí a plátci. Pocházejí proto úroky z doby, kdy žalovaní byli již rukojmími. O tom, že vykládací pravidla § 1353 obč. zák. platí také pro rukojmí a plátce (§ 1357 obč. zák.), nemůže býti sporu, neboť jde o všeobecná pravidla, týkající se poměru rukojemského vůbec, a nelze z nich vylučovati rukojmí a plátce, kteří mají zvláštní postavení proti obyčejným rukojmím jen, pokud je odůvodněno jejich přímým ručením (Klang, str. 230). Ručí proto žalovaní též za úroky, jejichž výše nebyla sporná, třebaže pocházejí z doby před podáním žaloby, neboť pocházejí z doby po ujednání rukojemské smlouvy a vztahuje se na ně jejich ručitelství závazek. Pokud jde o námitku liknavosti věřitelovy podle § 1364 obč. zák., nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že ji nemohou vznésti rukojmí a plátce, nýbrž že ji může uplatniti jen obyčejný rukojmí; stačí v tom směru poukázati na odůvodnění rozhodnutí č. 7699 Sb. n. s., na nauku v něm uvedenou a na další rozhodnutí č. 9313 Sb. n. s. Dovolací soud nemá důvodu, aby od zásady v nich vyslovené upustil. Než ve věci samé nelze dovolatelům dáti za pravdu. Odvolací soud správně poukázal na to, že rukojmí nemůže býti zproštěn svého závazku pouhou námitkou liknavosti věřitelovy, nýbrž že bylo nutno, aby svůj nárok na náhradu škody, jež mu vznikla ztrátou postihu proti hlavnímu dlužníku, uvedl a prokázal číselně a namítl jej jako vzájemnou pohledávku započtením. Jde tu o samostatný nárok rukojmího, který může uplatniti proti věřiteli buď žalobou nebo námitkou započtením proti žalobě věřitelově o splnění rukojemské smlouvy. V tom směru nebyla v prvé stolici v souzeném případě vznesena dovolateli námitka započtení vzájemné pohledávky z náhrady škody a také výše škody nebyla udána. Již z toho důvodu nemohla míti námitka liknavosti praktického významu, nehledíc ani k tomu, že tu nebylo prokázáno zavinění na straně žalobcově. S důvody odvolacího soudu v tomto směru dovolací soud souhlasí.

Čís. 15740.

Výměnek.

Nárok na poskytování výměnku, sjednaného pro případ pracovní nezpůsobilosti, vzniká již snížením této nezpůsobilosti, bránícím získati prostředky k výživě.

Výměnkové dávky splatné již před podáním žaloby lze požadovati v jejich peněžité hodnotě a nerozhoduje, zda si oprávněný v té době zaopatřil jinak výživu.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1937, Rv I 315/35.)

Žalobce se na žalovaném domáhá plnění výměnku v peněžité hodnotě v zažalované částce, a to od 1. července 1932 do 1. září 1933 tvrdě, že žalovaný mu odepřel plnění smluvený výměnek in natura, ač v té době byl žalobce k práci nezpůsobilý a podle smlouvy o výměnku mu proto vznikl nárok na plnění. První soud neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud uznal žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody :

V souzeném případě spočívá jádro sporu v řešení otázky, zda a od kdy lze považovati žalobce za nezpůsobilého k práci ve smyslu odst. III b) odstupní smlouvy, takže má nárok na výměnek. Výměnkem jsou požitky a práva, jež vlastník nemovitosti, postupuje ji osobě třetí, vyhrazuje (vyminuje) sobě nebo třetí osobě na čas dožití svého nebo třetí osoby nebo na určitý čas, aby si tím zajistil své zaopatření (viz rozh. č. 5148, 6610 Sb. n. s.). Přihlíží-li se k tomuto účelu výměnku, vyplývajícimu z jeho právní povahy, pak nelze vyložiti ustanovení odst. III b) odstupní smlouvy jinak, než že jím měl býti žalobce zajištěn pro dobu, kdy nebude s to zaopatřiti si vlastní prací prostředky potřebné ke krytí denních životních potřeb. Nelze proto dotčené ustanovení smlouvy vykládati, že by žalobce musel býti trvale ke každé práci nezpůsobilým, nýbrž stačí, dokáže-li, že jeho pracovní způsobilost jest tak snížena, že mu již neumožňuje, aby si zaopatřil prostředky k výživě. I když se vychází ze skutkového předpokladu prvním soudem zjištěného, nelze dojíti k jinému úsudku, než že žalobce dokázal takovou pracovní nezpůsobilost. V této příčině jest důležité, že žalobci bylo v době prohlídky lékařským znalcem 62 let, že podle znaleckého posudku, který jest v souhlasu s lékařským vysvědčením Dr. Leopolda G., trpí chorobami, které ho činí občas k práci naprosto nezpůsobilým, a že by i v době, kdy není stížen záchvaty svých chorob, mohl obstarávati jen lehčí práce. Za toho stavu věci nedostačuje pracovní způsobilost žalobcova k tomu, aby si opatřil prostředky k výživě, a jest proto nezpůsobilý k práci ve smyslu odst. III b) smlouvy. Na tom nic nemění skutečnost prvním soudem zjištěná, že žalobce asi $\frac{3}{4}$ roku pracoval u Anny U., která mu za to poskytl stravy a bytu, neboť neplnila-li žalovaná, jak přiznává, svůj závazek k poskytování výměnku vůči žalovanému a podařilo-li se žalobci, ačkoliv jeho pracovní způsobilost jest omezena, nalézt si přechodné zaměstnání, nelze z toho, jak neprávem činil první soudce, dovozovati, že není k práci nezpůsobilým. Co se týká právního posouzení věci, nelze v souzeném případě užití ustanovení §§ 1042 a 672 obč. zák., jichž se dovolává odvolací soud. Žalobce dovozuje žalobní nárok ze smluvního závazku žalované, který nesplnila. Podle povahy tohoto nároku nemusí se žalobce domáhati plnění dotčeného smluvního závazku pro dobu minulou in natura, poněvadž ten slouží k zajištění denních životních potřeb žalobcových, a jest proto žalobce oprávněn požadovati na žalované, aby mu naturální dávky, když

je včas nesplnila, uhradila v peněžní hodnotě (viz rozh. č. 9670 Sb. n. s.). K této úhradě jest povinna bez zřetele na to, zda a pokud se žalobci podařilo zaopatřiti si jinak prostředky k živobytí potřebné v době, kdy mu již příslušel nárok na výměnek, neboť tím nezanikl smluvní závazek žalované v příčině výměnku. Z povahy chorob u žalobce zjištěných a lékařského vysvědčení Dr. Leopolda G. vyplývá, že obmezená pracovní způsobilost trvala po celou dobu, za kterou žalobce žádá úhradu v peněžní hodnotě za nesplněné naturální dávky. K použití § 672 obč. zák. nejsou dány předpoklady, pokud nebyl v této příčině vyšetřen úmysl stran, který jest v první řadě rozhodujícím (§ 914 obč. zák.), ježto výměnek byl dojednán smlouvou. Bude na prvním soudě, aby v tomto směru řízení doplnil, neboť otázkou, zda žalobce má nárok také na ošacení, jest dotčen žalobní nárok jen co do své výše.

Čís. 15741.

Pojistnou dávkou podle § 95 zák. o soc. poj. jest i pohřebné a vztahuje se na ně předpis § 246 cit. zák.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1937, Rv I 745/35.)

Žalující okresní nemocenská pojišťovna se na žalovaném, jehož zaviněním nastala smrt jejího pojištěnce, domáhá náhrady pohřebného, jež vyplatila matce usmrčeného. P r v ý s o u d žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby.

N e j v ý š š í s o u d nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

d ů v o d e c h :

Mylný je názor dovolání, že nárok na náhradu pohřebného vyplaceného podle § 95 zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. nepřechází podle § 246 téhož zákona na okresní nemocenskou pojišťovnu, poněvadž se řečený předpis vztahuje jen na pojistné dávky za nemoci. Pojistnými dávkami jsou všechny dávky uvedené v § 95 uved. zák., označené všeobecně jako »dávky z pojištění nemocenského«, mezi něž patří i pohřebné, na které má pojištěnec nárok za všech okolností.

Čís. 15742.

Pro výši nároku statkového úředníka na plat po dobu nemoci podle § 12 zák. č. 9/1914 ř. z. rozhoduje jedině zákonná doba výpovědní, nikoli smluvená.

O dovolené statkového úředníka nemá zák. č. 9/1914 ř. z. ustanovení a jest proto užítí všeobecných zásad občanského práva, mezi něž patří i zák. č. 67/1925 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1937, Rv I 915/36)